

կարգ ըլլայ բնիկ բառերուն, և չգործածուին բայց միայն երբ հարկաւոր պակաս մը կը լեցնեն: Ասիկայ զիջում մըն է որ կ'ըլլայ մեր լեզուին ընտելացած հին օտար բառերուն, ինչպէս պատերազմ, քարզման, եպիսկոպոս: Գալով նոր օտար բառերու, պէտք է անողոր խստութեամբ հեռու պահել այնպիսիներն մեր լեզուէն, և միայն հայերէն նորակերտ համապատասխաններ զործածել անոնց տեղ: Մեր լեզուին մէջ տեղ չպիտի տանք քիտրկրացիս և պրոկրէսիս և նման բառերու, վասն զի հարկ չկայ: Մեր լեզուն սքանչելի ընդունակութիւնն ունի նոր բառեր յերելու, և ուստի պէտք է յերիւրել յարմարն ու գեղեցիկը: Հայերէնին այս ընդունակութիւնը պարտաւորիչ կը դարձնէ մեզի համար այս լեզուական աշխարհափարուլի որ գիտական է և ոչ լոկ զգացումական: Ո՛ր է լեզուի համար անկատարութիւն մըն է օտար բառեր գործածել, այսինքն այնպիսի բառեր որք կարկտաններ են լեզուին կցուած, և հասկըցուելու համար մասնաւոր տեղեկութիւն կը պահանջեն: Կատարեալ լեզուն ան է որուն բոլոր բառերը իրարու կապակցուած են ստուգաբանօրէն, և ամէն նոր բառ որ կը լսուի իրեն և զգակից մը և ընտանի մը կ'ողջունուի հասարակաց հասկացողութենէն: Այդ աստիճան կատարեալ լեզու մը չկայ. բայց հայերէնը կրնայ, հակառակ իր շատ մը օտարամուտ բառերուն, այդ իտէալին մօտենալ աւելի քան ուրիշ ո՛ր է լեզու: Հայերէնը ունի իր բնիկ տարրերու բաւական առատութիւն, որմէ կրնան դարբնուիլ անթիւ նոր ու գեղեցիկ բառեր — անանկ բառեր որք հայ մտքին միշտ և ամեն դարու մէջ լուսաւոր երեւնան, իմաստի նշուով մը փայլին: Ի հարկէ, այս սկզբունքին գործադրութիւնը մեծամեծ զգուշութիւններով ըլլալու է: Աններելի յանցանք է մեր գաւառաբարբառներուն մէջ պահպանուած ամենապատուական բնիկ բառերը անգիտանալով կամ անգիտելով ձեռնարկել նորեր դարբնելու: Նոյնպէս մեծ յանցանք է ո՛ր և է բառ

ստեղծել որ զուրկ ըլլայ յատկութենէ և գեղեցկութենէ. բայց աւելի մեծ յանցանք է օտար բառերը հայերէնի մէջ մտցնել, թեթեւօրէն վճռելով թէ չէ կարելի արժանաւոր հայերէն մը նորաշինել: Ո՛չ որ իրաւունք ունի վճռելու թէ հայերէն լեզուն մինչեւ այս ինչ կէտը կ'երթայ և ոչ աւելի հեռուն, զի անոր ընդունակութեանց սահմաններն անծայրածիր են:

Դոկտ. Մ. Ս. ԳԱՐԻԵԼԵԱՆ

ՍԱԿԱՏ, ԿԱՄԻՐ, ՅՈՐԴՈՐԵԼ

Մեծարգոյ Հ. ՊՈՒՐՈՒՆԻԱՆԻՆ

Նրէկ կարդացի Ձեր մի գեղեցիկ ուսումնասիրութիւնը Կոստ. Երզնկացու մասին, Բառարանի մէջ կային մի քանի բառեր, որոնց ըստ իս անճիշդ էին բացատրուած. այդպիսիներն մէկն է 1. Ասկառ բառը: Այս բառը երբեմն կը գործածուէր Դիափրէկանի բարբառի մէջ Ասխար հնչմամբ և կը նշանակէր ստոծանի (diaphragm). սովորութիւն էր չորցնել և ուսել, որ այժմ չկրացած է: 2. Կամկար կը նշանակէ ոչ թէ կամակար, այլ ցանդալ, ինչպէս որ մենք կ'սաննք՝ խմորը կամկար եկաւ. կամկար քայլել: 3. Յորդորել բառը մեր լեզուի մէջ կը նշանակէ անել. այսպէս կ'սաննք՝ Լուրին պէս յորդորես: Յաջողութիւն ցանկանալով Ձեզ՝ մտած միշտ յարգանքս

Արարեալ Ձափեման

Ք Ո Ւ Խ Ե Ր Ի Կ Ը

Բուխերիկին բոցը կ'ալիւմ ճարճատուն. Անով բերելըս երազկոտ կը վառին. Եւ կը դեմեմ կայծին մոնեիլը Լուին՝ Խաւարին մէջ՝ ուր միայն ինքն էր արթուն:

Ո՛րքան կարճ է անոր այդ կենացը Լոյսի. Մընեռնդին հետ իր գերեզմանն ունի ան. Ինչո՞ւ Լուին երկինք մ'ալ ինք՝ ուր շողան իր ճաճանչներն՝ որոնց Լոյսն յար մեզ հոսի:

Ինչո՞ւ չընտաղ իրերն այնքան շատ մեռնին, Ինչո՞ւ կայծերն, երգերն, ու խունի շուշանին՝ Չունին իրենց անմահ եթերն ու զըրբախ,

Ո՛ր չէ խոցը սրբաբնի իրենց վիշտ կամ արտ. Այլ միշտ ապրին և թրթրանս սիրաւէտ. Ինչո՞ւ անոնց ալ չեն ապրիք առ յաւէտ...

Ահարոն